

Lokalt utvecklingsprogram i Skärholmen

En utveckling mot en hållbar och jämlik stad förutsätter att Stockholms stad fokuserar på de områden i stadsdelarna som har de största utvecklingsbehoven. Det krävs också en utvecklad samverkan inom stadens organisation och stabila och tydliga förutsättningar för alla de förvaltningar och bolag som tillsammans ska skapa en positiv utveckling i hela Stockholm.

Rapporten, Skillnadernas Stockholm med tillhörande delrapporter, som tagits fram av kommissionen för ett hållbart Stockholm, har analyserats och varit till stor hjälp i arbetet med att ta fram vilka områden som ska ingå i programmet. Noteras ska att Stockholms stads förvaltningar redan idag gör/har gjort väldigt mycket för att motverka och minska skillnader i Stockholm. Förvaltningen ser att det lokala utvecklingsprogrammet ger stora möjligheter att nå vidare resultat genom fördjupade samarbeten mellan flera förvaltningar i staden kring de framtagna fokusområden som föreslås ingå i stadsdelens lokala utvecklingsprogram.

Förvaltningen har identifierat ett antal områden där hela stadsdelen eller vissa geografiska stadsdelsområden sticker ut och där förvaltningen primärt bedömer att det är angeläget att lägga extra fokus. Det lokala utvecklingsprogrammets tidsram är initialt 5 år och förvaltningen kommer kontinuerligt följa upp och sannolikt revidera utifrån resultat och behov, vilket innebär att även andra områden, särskilt geografiska, än de som nu prioriteras, kan bli aktuella.

Förvaltningen har haft en workshop där berörda fackförvaltningar har varit med och diskuterat föreslagna områden. I arbetet med att begränsa fokusområdena både till antal och geografiskt har Vårberg lyfts fram som ett geografiskt område att fokusera på inledningsvis. Förvaltningens demokratiberedning har varit referensgrupp och haft kloka synpunkter på föreslagna fokusområden och inriktningar som också kommer beaktas i det kommande arbetet med att ta fram mål och arbetssätt. Stadsledningskontoret har även bjudit in till gemensamma träffar för stadsdelsförvaltningarna för att diskutera och ge stöd kring förslagen i stort.

Nedan presenteras de 7 fokusområden som lyfts fram i Skärholmens lokala utvecklingsprogram. Mål och beskrivning för varje område ska redovisas i tertiärrapport 2 och därefter arbetssätt, aktiviteter och indikatorer som ska implementeras i 2017 års verksamhetsplaner. För detta arbete startas nu arbetsgrupper bestående av representanter ifrån berörda fackförvaltningar, myndigheter, bolag och civilsamhällesrepresentanter.

Uppväxtvillkor och utbildning

Fullfölja grundskolan med godkända betyg – initialt särskilt fokus på skolorna i Vårberg

Skolresultaten varierar ganska mycket från år till år och från skola till skola men andelen behöriga till nationellt gymnasieprogram har för Skärholmens kommunala skolor de senaste åren, med något undantag, varit lägre än snittet för Stockholm stad. Särskilt i Vårberg var det mycket lägre. Det finns flera anledningar och förklaringar till resultaten, främst socioekonomiska och många nyanlända elever, men just därför är det viktigt att inte cementera skillnaderna utan direkt ge riktat stöd och fokusera på inkludering och godkända betyg.

Förvaltningen väljer initialt att fokusera det lokala utvecklingsprogrammets insatser till Vårberg där många elever inte når behörighet till gymnasiet. Som nämnts tidigare kommer programmet kontinuerligt följas upp och revideras så andra skolor kan bli aktuella i ett senare skede.

Öka andel barn som går i förskolan - Fokusera på Vårberg som är stadsdelen där lägst andel barn går i förskolan

Skärholmens stadsdelsförvaltning vill öka andelen barn som går i förskolan. I Vårberg är andelen barn som är inskrivna i förskolan lägst och detta blir ett viktigt område i det lokala utvecklingsprogrammet.

	1 år	2 år	3 år	4 år	5 år
Vårberg	53	84	90	88	89
Skärholmen	57	91	91	95	95
Staden	57	93	95	96	95

Andel barn utifrån adress som är inskrivna på förskola eller familjedaghem 2015

Forskning visar att det är positivt för barn att gå i förskolan, främst med avseende på barnens språkliga utveckling men även utifrån att främja kognitiv utveckling, barnens välmående samt för att utjämna sociala skillnader i samhället. Rapporten Skillnadernas Stockholm¹ ger en tydlig bild av ojämnt fördelade livschanser mellan stadens områden och poängterar vikten av tidiga investeringar i människor för att påverka dessa skillnader. Skärholmens stadsdelsförvaltning tror att barnens tillgång till en förskola av god kvalitet är ett sätt att utjämna dessa skillnader.

Forskning visar att förskolan också har en stor betydelse för att utjämna social ojämlikhet eftersom den främst gynnar barn från resursfattiga familjer. Barn som har en ekonomisk eller social utsatthet har större behov av en förskola av god kvalitet och tillgången till en bra förskoleverksamhet kan även bidra till att minska barns psykiska ohälsa och sociala problem.²

Ge kvinnor i Vårberg möjlighet att ta del av det offentliga rummet genom jobb och aktivitet

Inledningsvis i arbetet med programmet föreslogs ett fokusområde skulle vara kvinnor och arbete men efter olika resonemang och intryck ifrån referensgrupper och workshop har fokusområdet ändrats till att ge kvinnor i Vårberg möjlighet att ta del av det offentliga rummet genom jobb och aktivitet. Förvaltningen hoppas genom detta kunna lyfta inte bara kvinnorna utan även hela familjer.

Enligt Stockholm Stads områdesfakta, är kvinnor i Vårberg en utsatt grupp. Ohälsotalen är höga, sett till antal sjukdagar per år och andel med sjukersättning. Likaså har Vårbergskvinnorna i ålder 25-64 år mer än dubbelt så stor öppen arbetslöshet som genomsnittet bland kvinnor i staden.

¹ Skillnadernas Stockholm, Kommissionen för ett socialt hållbart Stockholm, 2015

² Persson, S. (2012). Förskolans betydelse för utveckling, lärande och hälsa. Diskussions underlag till Malmökommissionen. Malmö: Malmö stad.

Redan tidigt i ett barns uppväxt påverkas hälsan av sociala skillnader och livsvillkor och en riskfaktor för barn är om mamman har låg utbildning. Omvänt hade de barn som det gått "bra" för i högre utsträckning en mamma med högskoleutbildning och en mamma som inte hade varit socialbi-dragsberoende. (Rapport: Kontaktfamilj/-person för barn. Uppföljning och utvärdering med registerdata, Vinnerljung, Brännström, Hjern 2012)

Arbete och försörjning

Unga vuxna 16-29 år som är inskrivna på Jobbtorg- Alla som bor i skärholmens stadsdelsnämndsområde.

Område	18-19 år	20-24 år	25-54 år	55-64 år	Totalt
Hela staden	3,5%	2,9%	3,6%	2,6%	3,4%
SDO24 - Skärholmen	4,6%	4,8%	7,4%	4,2%	6,4%
Bredäng	6,2%	4,8%	7,0%	5,2%	6,5%
Sätra	3,6%	4,9%	6,7%	3,6%	5,8%
Skärholmen	3,9%	5,1%	8,2%	3,8%	6,8%
Vårberg	4,5%	4,7%	7,6%	4,0%	6,6%

Andel arbetslösa efter ålder 2013

Arbetslösheten är högre i Skärholmens stadsdelsnämndsområde i jämförelse med snittet i staden. I programmet vill förvaltningen genom att tillsammans med fackförvaltningar, företag och civilsamhällets aktörer ytterligare stödja arbetet med att få de unga vuxna, som bor i hela Skärholmens stadsdelsnämndsområde, och som är inskrivna på jobbtorget i arbete och/eller studier. Först och främst är det viktigt att gymnasieutbildning prioriteras då det är väldigt svårt att långsiktigt komma in på arbetsmarknad utan gymnasieutbildning.

Boende och stadsmiljö

Mötesplatser för kultur, idrott och service bör särskilt lyftas fram i arbetet med fokus skärholmen.

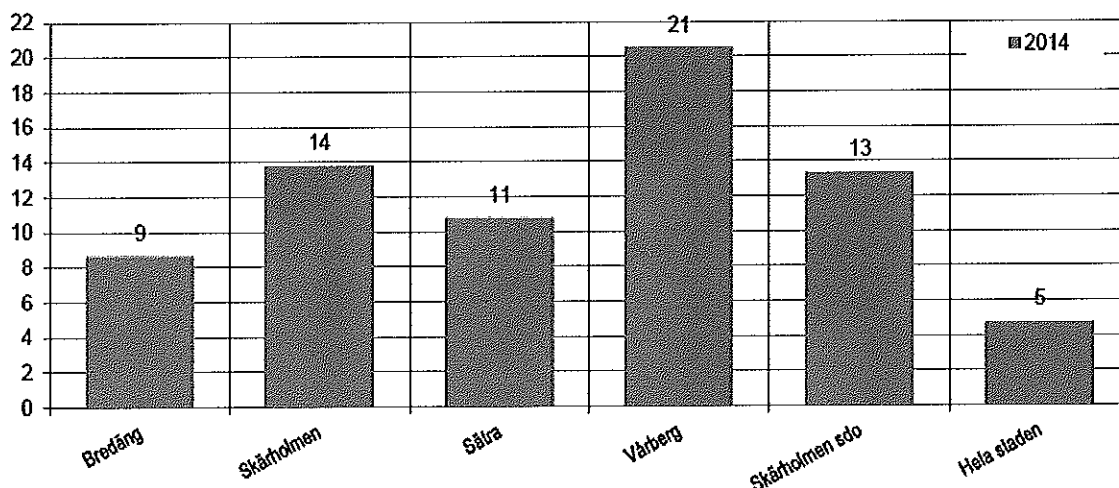
Stadsdelsnämndsområdet behöver växa för att ett bredare service- och kulturutbud ska kunna utvecklas och nya mötesplatser skapas så att området på ett tydligare sätt hänger samman med den övriga staden. Det handlar dels om att kartlägga skillnader i livsvillkor och med hjälp av analyser som visar tyngdpunkters och stråks styrkor och svagheter utifrån ett stadsbyggnadsperspektiv (stadsform och markanvändning) så prioriteringar kan göras om var behovet av investeringar är störst och när i tid dessa bör ske.

Att samordna områdesplaneringen med lokala utvecklingsprogram ska säkerställa att intentionerna i de lokala utvecklingsprogrammen avspeglas i den fysiska planeringen. Förvaltningen deltar redan idag i arbetsgrupper inom Fokus Skärholmen och för en tät dialog samt lämnar och utbyter information till/med berörda tekniska förvaltningar. Det handlar till exempel om underlag för trafikutredning, konsekvenser för barn, trygghetsperspektiv, hälsoperspektiv med mera. Förvaltningen satsar särskilt på kompetenshöjning gällande trygghetsaspekten av nybyggnation och bidrar med kunskap om lokala behov och förutsättningar och verkar på så sätt för att ny bebyggelse ska medföra bland annat mer service, mötesplatser och kultur till området. Vårberg är även prioriterat ur ett stadsutvecklingsperspektiv och resurser bör styras dit inledningsvis.

Trygghetsarbete - Vårberg prioriteras initialt

Trygghet är ett område som förvaltningen länge har prioriterat. Trots detta så är det många som känner sig otrygga eller mycket otrygga i förvaltningens bostadsområden. Se tabell nedan från trygghetsmätning 2014.

Andel (%) som känner sig otrygga eller mycket otrygga i sitt bostadsområde.

Oro för bostadsinbrott, sexuella trakasserier, rån och även oro för att vistas på sin närmaste tunnelbanestation samt att gå hem ifrån närmaste tunnelbanestation är exempel på situationer där skärholmsborna känner sig otrygga. Exempelvis svarar 27 % i Vårberg att de är mycket ofta oroliga för att kvälls- eller nattetid gå hem ifrån den tunnelbanestation/pendeltågsstation/tvärbanestation som ligger närmast där de bor eller att de avstår från att använda stationen därför att de skulle kunna utsättas för brott. Jämfört med 9 % för staden som helhet. Förvaltningen anser även att inom detta område kan ett utökat samarbete mellan fackförvaltningar, bolag, myndigheter och civilsamhället ge ökade möjligheter att förbättra den upplevda tryggheten. Detta arbete blir också en naturlig del i arbetet med att ta fram 4500 nya lägenheter genom "fokus Skärholmen"

Kultur och idrott

Öka barnens engagemang för idrott och kultur - Prioritera barn och unga i hela skärholmens stadsdelsnämndsområde med fokus på flickor.

I programmet planerar förvaltningen tillsammans med bland annat kultur- och idrottsförvaltningen att arbeta för att få fler ungdomar att ta del av kulturutbud samt bli mer fysiskt aktiva. Det är viktigt för att förebygga ohälsa som är något som kännetecknar flertalet av de fokusområden som prioriterats i det lokala utvecklingsprogrammet.

Medlemskap i idrottsföreningar bland unga i högstadiålder varierar stort utifrån kön och socioekonomiska förutsättningar. Bland flickor i Skärholmen är enbart 14 % medlemmar i en idrottsförening vilket kan jämföras med 57 % bland flickor i Bromma. Planlagda utomhusytor på sommarhalvåret används i högre grad av pojkar vilket är en förklaring till att förvaltningen väljer att ha ett extra fokus på flickor.

I rapporten Skillnadernas Stockholm kan läsas att folkhälsan har utvecklats positivt i Stockholm liksom i hela Sverige under många år. Men samtidigt som vi blir allt friskare så växer skillnaderna i hälsa mellan olika grupper av människor. Hälsa och välbefinnande påverkas av en rad olika faktorer och flera studier visar att det finns nära samband mellan socioekonomisk status och hälsa. Skilda uppväxtvillkor förklarar ofta skillnader i den äldre befolkningens hälsa, vilket visar att hälsorisker i barndomen påverkar välbefinnandet under resten av livet.